

Een beoordelingschaal voor schrijf- en spreekvaardigheid

Een beoordeling dient zo transparant, systematisch en objectief mogelijk te zijn. Dit kan extra lastig zijn bij het beoordelen van schrijf- en spreekvaardigheid. Met dit stappenplan en de voorbeelden op de volgende pagina maak je je eigen schaal voor het beoordelen van schrijf- en spreekvaardigheid.

1 Maak een lijstje met de belangrijkste beoordelingsaspecten

De belangrijkste beoordelingsaspecten vormen de rijen van de beoordelingschaal.

2 Bepaal de verschillende prestatieniveaus

Bij het bepalen van de prestatieniveaus is het belangrijk om in gedachten te houden tussen welke niveaus je een onderscheid wilt kunnen maken. Dit kunnen bijvoorbeeld de niveaus "laag", "midden" en "hoog" zijn of "voldoende" en "onvoldoende". Deze niveaus vormen de kolommen van de beoordelingschaal.

3 Noteer scorepunten bij de niveaus van je beoordelingschaal en omschrijf gedragingen

Noteer bij elk niveau van de beoordelingschaal het aantal punten dat de leerling krijgt. Je kan er ook voor kiezen om binnen elk niveau nog onderscheid te maken tussen leerlingen, door aan elk niveau een puntenbereik toe te kennen (bijv. 1-3 voor laag, 4-7 voor midden en 8-10 voor hoog). Daarnaast is het erg belangrijk om per niveau concrete gedragingen te noteren. Als je binnen de niveaus met puntenbereiken werkt, noteer dan gedragingen per punt. Bepaal ten slotte hoe de eindscore van de leerling tot stand komt, bijvoorbeeld door de punten per aspect bij elkaar op te tellen. In een andere infographic op ons Kennisplein leggen we uit hoe je die somscores vervolgens om kunt zetten naar cijfers.

Aanvullende tips

- Beoordeel de verschillende aspecten (bijv. samenhang, woordenschat) los van elkaar. Fouten in het ene domein moeten niet nogmaals bestraft worden in het andere domein.
- Noteer tijdens het gesprek (bij spreekvaardigheid) al op welk niveau de leerling functioneert. Achteraf kan het lastig zijn terug te halen wat de leerling precies gezegd en gedaan heeft. Doe dit wel zonder dat de leerling het doorheeft, die wordt er anders misschien nerveus van.
- Neem een mondelinge toets met twee leerkrachten af, waarbij de één het gesprek voert en de ander de beoordeling geeft. Dit bevordert de onafhankelijkheid van de beoordeling.
- De beoordelingschaal moet hanteerbaar zijn. Beperk jezelf dus tot de kernelementen.

Een voorbeeld voor schrijfvaardigheid

Onderstaand voorbeeld is een verkorte, aangepaste versie van de rubric voor schrijfvaardigheid ontwikkeld door SLO.

	Niveau: laag (1 punt)	Niveau: midden (2 punten)	Niveau: hoog (3 punten)
Afstemming op doel	Het doel van de tekst is onduidelijk.	Het doel van de tekst is met wat moeite te ontdekken.	Het doel van de tekst is duidelijk.
Woordgebruik/ woordenschat	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt alleen eenvoudige, veelvoorkomende woorden. • Varieert nauwelijks in woordgebruik. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt voornamelijk veelvoorkomende woorden, maar ook soms minder vaak voorkomende woorden. • Varieert een beetje in woordgebruik. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt vaak woorden die minder vaak voorkomen. • Varieert goed in woordgebruik.
Samenhang	<ul style="list-style-type: none"> • De lezer kan de gedachtegang volgen. • Het verband tussen de alinea's is niet overal duidelijk 	<ul style="list-style-type: none"> • De tekst heeft een duidelijke opbouw: inleiding, kern en slot. • Verbanden tussen alinea's worden duidelijk aangegeven. 	<ul style="list-style-type: none"> • De gedachtegang is in grote lijnen logisch en consequent. • De alinea's vormen een goed samenhangend geheel.

Een voorbeeld voor spreekvaardigheid

Dit voorbeeld is een verkorte versie van de beoordelingschaal die wordt gebruikt in ons prototype Beeldverhaal voor de beoordeling van spreekvaardigheid in groep 3 t/m 6.

	Niveau: laag (1 punt)	Niveau: midden (2 punten)	Niveau: hoog (3 punten)
Grammatica	Maakt geen correcte enkelvoudige zinnen en/of vervoegt/verbuigt veelvoorkomende werkwoorden en naamwoorden niet correct.	Maakt meestal correcte enkelvoudige zinnen en vervoegt/verbuigt veelvoorkomende werkwoorden en naamwoorden soms correct.	Maakt correcte enkelvoudige zinnen en vervoegt/verbuigt veelvoorkomende werkwoorden en naamwoorden meestal correct.
Woordenschat	Gebruikt onvoldoende woorden om zichzelf uit te kunnen drukken: maakt soms gebruik van omschrijvingen.	Gebruikt voldoende woorden om zichzelf uit te drukken: maakt geen gebruik van omschrijvingen.	Gebruikt specifieke, minder frequente woorden om zichzelf uit te drukken.
Samenhang	Vertelt een verhaal dat lastig te volgen is door gebrekkige opbouw en geen/fout gebruik van voeg- en verwijswaarden.	Vertelt een logisch opgebouwd verhaal met correct gebruik van basale voeg- en verwijswaarden.	Wisselt basale voeg- en verwijswaarden af met minder frequente variaties daarop.